

ВАРЈА ЂУКИЋ, ГЛУМИЦА И АУТОР ПРЕДСТАВЕ „ТЕБИ, ИЗ ЈУЧЕРАШЊЕ“

Склад у малим сферама

Ништа се у позоришту не дешава ван односа публике и глумца. Представа не може бити неки засебан механизам, који се ето тако на сцени дешава, већ се увек рачуна на то како ће човек у гледалишту да доради то што му се даје

Радован Купрес

„Теби, из јучерашње“, представа Центра за културну деконтаминацију, јединствена у актуелном београдском позоришном миљеу не само по деликатности транспонована поезије у сценску игру, ауторски је пројекат глумице Варје Ђукић. Инспирирана непролазном поезијом Марине Цветајеве и њеним животним болима, идеја о овом делу је дуго сазревала у Ђукићевој пре него се у простору Павиљона Вељковић, уз помоћ композитора Ведрана Вучића, изродила у ванредан позоришни доживљај. Одавно потврђена као сјајна глумица, Варја Ђукић се за помоћ у реализацији своје замисли није обратила редитељу, сценографу, костимографу... Не догађа се ретко да глумци желе да прошире сопствену делатност и на редитељску, само те амбиције нису увек тако основане као у овом случају.

Наша Борба: Љути ли се друге колеге из позоришног посла када се глумци одричу њихових „услуга“?

Варја Ђукић: Зашто би се неко љутио због тога што ја хоћу да урадим више а не мање. Уопште, ми се често љутимо на нешто што је плус. Тако да ја не бих ни узимала у обзир ако би неко имао примједбе те врсте. Осим дјевојчице Дуње Обрадовић, нисам употребила никог у том свом искуству, управо да не бих оптеретила партнер глумца ризиком прављења представе без редитеља. А имала сам врло добар разлог за ово што сам урадила, јер је драматуршки то прича која се може реализовати између нас двије.

НБ: Поводом ове представе сје рекли да не бисте могли да се бавите нечим што Вас лично не додире?

В.Ђ. Када говорим о томе, увијек се бојим да не дам призив нечег изузетног. То није и не смије да буде изузетна позиција, то да било кога ко се бави позориштем тема, третирана на сцени, мотивише врло конкретно и врло директно. Ми, наравно, сада можемо да се бавимо класиком и те како, јер ћемо наћи у њој све оно што промишљамо сами о себи. Нови драмски текстови не морају да буду довољно нови у одно-

су на класику, у којој се иста проблематика која нас занима варира на свјестан, релевантан начин који публика осјећа. Ништа се у позоришту не дешава ван односа публике и глумца. Представа не може бити неки засебан механизам који се ето тако на сцени дешава, већ се увијек рачуна на то како ће онај човек који сједи у гледалишту и који је дошао са својим садржајима из куће, с улице, из књиге... да доради оно што му се даје. А дорада се врши константно и у свјести оних који праве представе. У том смислу ме увијек лично занима и анимира одређена тема.

НБ: Размишљали сје свакако много о живој Марини Цветајеве. Мислите ли да су трагичност њене судбине и величина њене поезије у некој сразмери, односно да ли би њено дело било тако моћно да није искусила све што је искусила?

В.Ђ. Шта би било кад би било, врло је тешко то одгонетнути. Њен живот и поезија су заправо страшно складни и комплементарни. Јер, Цветајева у поезији има ту врсту снаге директног дослуха с генерацијама и генерацијама које ће је читати и која у суштини обезбјеђује тај трагичан живот. Причамо о особи која је крајње некомпромисна и неадаптибилна. Она све види и баш због тога није у стању да прави компромисе. Наравно да сам се и ја бавила тим односом тог ужасно постментираних поетског исказа, поезије, на коју ја не могу да утичем – могу само да је озвучим, дајући јој свој глас – и животног трагизма из којег проистиче. Из тог трагизма, који се и мене тиче у односу на садашњицу, на било коју породицу, било коју ситуацију људи који на реагују, да тако кажем, на споља. Не реагују на агресију агресијом, не реагују по животном принципу који обезбјеђује преживљавање. Ти људи остају стално угрожени. Њен морални став је неvjероватно

снажан и у поезији се то осјећа.

НБ: Да ли би то требало да буде парадигматично и за одашње уметнике данас?

В.Ђ. Ја бих вољела да је парадигматично. Због тога сам и хтјела да испричам ту причу. Мислим да у сфери који сваки човек успоставља, а то могу да буду неке сависне мале сфере, може да се успостави један мали склад, доследност. Поготово у умјетности, култури, јер те сфере и јесу оне које најдуже опстају, без обзира на мјене времена. Ја бих вољела да је таква мјера истрајности парадигматична за овај наш

Не волим да реагујем типично:
Варја Ђукић

ФОТО: Н. Стојановић

тренутак. Наравно, не у смислу трагизма Цветајеве.

НБ: На атипичан начин ова представа, врло естетизована и интимистичка, изразило је ангажована?

В.Ђ. Ја не волим да реагујем типично. У том типичном се изгуби оно што је људско биће, јединка. Хтјела сам да се бавим оним што је суштинско за човека, односом између мушкарца и жене и односом између родитеља и дјеца. Ако се на најмањем кругу људске заједнице третирају проблеми, онда нам је јасно о чему се ради и шта се дешава. Чини ми се да је оно кључно код нас постало минорно, потиснуто. Решавају се нека крупна, глобална питања у којима се човек потпуно губи, човек постаје жртва, инструмент великих тема. Зато мислим да је ова представа јако ангажована пошто се бави проблемом

који ја видим, који је врло присутан, а нема своју артикулацију, свој глас, ехо и своје слушаоце.

НБ: Је ли овакав, рецимо, ризиканан пошез логичан след једне особене глумачке биографије, обележене жељом за стилним истраживањем?

В.Ђ. Подразумијевам да се ја као глумица приклањам коду који се успоставља у току представе. Сваки глумац успоставља свој радни ритам. Може да излази из пројекта у пројекат да би постојао на сцени, правећи селекцију, дорађујући занат, пробајући разне ствари да би дошао до позиције у којој може да бира. Мој случај је донекле чудан, јер сам била бирана онако како сам прижељкивала. Можда намјерно заборављам ситуације у којима сам неке улоге одбила, јер нисам осјећала да ми припадају. Занимало ме једино како задржати глумачки механизам у једном неправилном ритму. Како остати глумац, без обзира на аритмичност у професији.

Годину и по послеји Академије сам отишла у ЦНП и то је једини институционални ансамбл коме сам припадала. Па сам поново дошла у Београд и убрзо почела да радим као асистент на ФДУ. Значи, бавила сам се педагогијом. И ту постоји одређена дистанца према позоришној сцени. Мени је било важно да покажем да ја остајем глумица без обзира на то што радим као асистент.

НБ: Колико је одлука о одласку у Подгорицу била чудан пошез за Ваше окружење онда?

В.Ђ. Времена су се страшно промјенила. Тај одлазак је значајно моје повјерење у компактност једног простора у ком се можемо кретати и бити на разним мјестима. Ја нисам видјела разлоге за клаустрофобију. И када сам дошла у Београд, наставила сам да радим. И то ме је ослободило било каква врсте оптерећења. Мислим да се глумац најбоље осјећа кад успијева да заузме већи простор. Поготово у данашњој ситуацији када се налазимо на врло малом простору, без могућности да проверимо гдје смо, како разговарамо с било ким, да ли су наше теме само наше теме, да ли нешто умишљамо или залудно упиремо у нешто што не постоји.